

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av universitetslagen, yrkeshögskolelagen, 4 § i lagen om studiestöd och 2 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att universitetslagen, yrkeshögskolelagen, lagen om studiestöd och lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande ändras.

Enligt propositionen ska högskolorna ges möjlighet att ordna utbildning på finska eller svenska som leder till lägre eller högre högskoleexamen eller till yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen även i form av avgiftsbelagd öppen högskoleundervisning. Det föreslås att bestämmelserna i universitetslagen och yrkeshögskolelagen om antagning av studerande och om studierätt inte ska tillämpas på examensutbildning som ordnas som öppen högskoleundervisning. Vidare föreslås att den avgiftsbelagda examensutbildning som ordnas som öppen högskoleundervisning inte får inverka negativt på högskolornas övriga examensutbildning, och att för det för den ska tas ut en avgift till ett belopp som åtminstone täcker kostnaderna för anordnandet av utbildningen. Studerande som avlägger examen inom ramen för öppen högskoleundervisning ska enligt förslaget inte ha rätt till studiestöd och inte heller till tjänster inom studerandehälsovård för högskolestuderande.

Propositionen hänför sig till regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering. Enligt avsiktsförklaringen är regeringens målsättning att höja antalet högskoleutbildade unga vuxna så nära 50 procent som möjligt före 2030, öka marknadsorienteringen i utbudet av kontinuerligt lärande och undanröja hinder för att öka den privata finansieringen. Syftet med propositionen är att stödja individuella studievägar och göra dem smidigare samt utvidga utbudet på och möjligheterna att fullgöra utbildningar som leder till högskoleexamen även utan offentlig finansiering. Parallellt med den avgiftsfria examensutbildningen föreslås en möjlighet till avgiftsbelagd examensutbildning, särskilt för yrkesverksamma personer och för dem som redan avlagt en högskoleexamen. Det föreslås dock att även personer som avlägger sin första högskoleexamen ska kunna delta i sådan utbildning. Samtidigt kvarstår den allmänna principen om avgiftsfrihet för utbildning som leder till högskoleexamen och de nuvarande möjligheterna för var och en att delta i avgiftsfri examensutbildning försvagas inte.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2028.

1.

Lag

om ändring av universitetslagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i universitetslagen (558/2009) 7 § 1 mom. och 36 b § 1 mom., sådana de lyder, 7 § 1 mom. i lag 282/2023 och 36 b § 1 mom. i lag 256/2015, samt fogas till lagen en ny 8 c § som följer:

7 §

Examina och övrig utbildning samt examensstruktur

Vid universiteten kan avläggas lägre och högre högskoleexamina samt vetenskapliga och konstnärliga påbyggnadsexamina. Universitet kan också ordna utbildning som leder till examen i form av öppen universitetsundervisning. Universiteten kan också ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller examensdelar i form av fortbildning, öppen universitetsundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. Studier som hör till en högskoleexamen och för vilka universitetet har beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt kan bedrivas som öppna universitetsstudier eller som andra fristående studier.

8 c §

Anordnande av examensutbildning i form av öppen universitetsundervisning

Universitetet kan anta studerande för att avlägga lägre eller högre högskoleexamen på finska eller svenska inom ramen för öppen universitetsundervisning så, att på dem inte tillämpas vad som föreskrivs i 36 § 2 och 3 mom., 36 a §, 36 b §, 38 §, 39 § 3 mom., 41 § 2 och 3 mom., 42 §, 42 a § 2–5 mom. eller 43 §. Den som antas som studerande ska uppvisa sådana tillräckliga språkkunskaper för studier på undervisningsspråket som universitetet förutsätter.

Examensutbildning som ordnas i form av öppen universitetsundervisning får inte inverka negativt på universitetets övriga examensutbildning.

Universitet ska ta ut en avgift av de studerande som avlägger examen inom ramen för den öppna universitetsundervisningen till ett belopp som åtminstone täcker de kostnader som anordnandet av utbildningen föranleder. Universitetet beslutar om de arrangemang som hänförs till beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildningen och uttagande av avgiften.

36 b §

Reservering av studieplatser

I den gemensamma ansökan ska universitetet reservera en del av studieplatserna för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen.

Vid tillämpningen av denna skyldighet beaktas inte högskoleexamina som avlagts inom ramen för öppen universitetsundervisning eller mottagande av en studieplats för examina som avläggs inom ramen för öppen universitetsundervisning. Skyldigheten gäller antagningen av studerande till utbildning som leder till lägre högskoleexamen, antagningen till utbildning som leder till både lägre och högre högskoleexamen samt antagningen till sådan utbildning som leder till högre högskoleexamen och som ett universitet ordnar så att lägre högskoleexamen inte ingår i utbildningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av yrkeshögskolelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i yrkeshögskolelagen (932/2024) 10 § 1 och 2 mom. och 28 b § 1 mom., av dem 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1368/2028 och 28 b § 1 mom. sådant det lyder i lag 257/2015, samt

fogas till lagen en ny 12 c § som följer:

10 §

Undervisningen vid yrkeshögskolorna

En yrkeshögskola meddelar inom ramen för sitt tillstånd undervisning som leder till högskoleexamen och yrkespedagogisk lärarutbildning. Yrkeshögskolan kan också ordna utbildning som leder till examen som avläggs inom ramen för öppen yrkeshögskoleundervisning. Dessutom får yrkeshögskolan ordna specialiseringsutbildning, utbildning som innehåller delar av examina i form av fortbildning, öppen yrkeshögskoleundervisning eller i övrigt som fristående studier samt annan fortbildning. En yrkeshögskola ska utfärda betyg över studier som slutförts vid yrkeshögskolan. Bestämmelser om betyg som utfärdas av en yrkeshögskola utfärdas genom förordning av statsrådet.

Studier som ingår i en yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen och för vilka yrkeshögskolan beviljat den studerande tidsmässigt och innehållsmässigt begränsad studierätt kan bedrivas som öppna yrkeshögskolestudier eller som andra fristående studier.

12 c §

Anordnande av examensutbildning i form av öppen yrkeshögskoleundervisning

Yrkeshögskolan kan anta studerande för att avlägga yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen på finska eller svenska i form av öppen yrkeshögskoleundervisning så, att på dem inte tillämpas vad som föreskrivs i 28 § 2 och 3 mom., 28 a §, 28 b §, 28 § c, 29 § 3 mom., 30 § 2 och 4 mom., 30 a §, 31 a § 2–5 mom. eller 32 §. Den som antas som studerande ska uppvisa sådana tillräckliga språkkunskaper för studier på undervisningsspråket som yrkeshögskolan förutsätter.

Examensutbildning som ordnas i form av öppen yrkeshögskoleundervisning får inte inverka negativt på yrkeshögskolans övriga examensutbildning.

Yrkeshögskolan ska ta ut en avgift av de studerande som avlägger examen i form av öppen yrkeshögskoleundervisning till ett belopp som åtminstone täcker de kostnader som anordnandet av utbildningen föranleder. Yrkeshögskolan beslutar om de arrangemang som hänför sig till beräkningen av kostnaderna för anordnande av utbildningen och uttagande av avgiften.

28 b §

Reservering av studieplatser

I den gemensamma ansökan ska yrkeshögskolorna reservera en del av studieplatserna i utbildning som leder till yrkeshögskoleexamen för dem som inte tidigare har avlagt högskoleexamen inom utbildningssystemet i Finland eller mottagit en studieplats i en utbildning som leder till högskoleexamen, eller som har tagit emot en studieplats i en utbildning som börjat vårterminen 2014 eller tidigare, men inte har avlagt högskoleexamen. Vid tillämpningen av denna skyldighet beaktas inte högskoleexamina som avlagts inom ramen för öppen yrkeshögskoleundervisning eller mottagande av en studieplats för examina som avläggs inom ramen för öppen yrkeshögskoleundervisning.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 4 § 2 mom. 1 och 2 punkten, sådana de lyder, 4 § 2 mom. 1 punkten i lag 1243/2013 och 4 § 2 mom. 2 punkten i lag 1402/2015, som följer:

4 §

Studier som berättigar till studiestöd

Studiestöd för studier i högskolor beviljas studerande som

- 1) avlägger lägre eller högre högskoleexamen på annat sätt än inom ramen för öppen universitetsundervisning eller som avlägger vetenskaplig, konstnärlig eller yrkesinriktad påbyggnadsexamen,
- 2) avlägger yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen på annat sätt än inom ramen för öppen yrkeshögskoleundervisning eller som avlägger i 10 § 3 mom. i yrkeshögskolelagen avsedd utbildning för invandrare,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studerandehälsovård för högskolestuderande (695/2019) 2 § 1 mom. 2
punkten som följer:

2 §

Högskolestuderande som har rätt till studerandehälsovård

Högskolestuderande som har rätt till studerandehälsovård är

1) studerande som avlägger i 7 § i universitetslagen (558/2009) avsedd lägre eller högre
högskoleexamen, med undantag av studerande inom uppdragsutbildningar och studerande inom
öppen universitetsundervisning,

2) studerande som avlägger i 11 § i yrkeshögskolelagen (932/2014) avsedd
yrkeshögskoleexamen eller högre yrkeshögskoleexamen, med undantag av studerande inom
uppdragsutbildningar och studerande inom öppen yrkeshögskoleundervisning,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Petteri Orpo

Forsknings- och kulturminister Mari-Leena Talvitie